

SZERKESZTŐI BEVEZETŐ

Az ember szívesen emlékezik meg a kerek számokhoz kötődő évfordulókról, eseményekről. S bár az 50 nem annyira kerek, mint a 100 (vagy annak többszörösei), az ötvenedik szám megjelenése figyelemreméltó esemény egy kéthavi folyóirat életében, hiszen több mint nyolcéves fennállást jelent. Nyolc év számos változást hoz egy lap működésében, struktúrájában, akár szerkesztőségének összetételében is, így az ötvenedik szám jó alkalmat kínál mind a vissza-, mind az előretekintésre.

Talán kevesen emlékeznek rá, de a Szépirodalmi Figyelő új folyama nem teljesen előzmény nélküli. S ezzel nem a „nagy előd”, Arany János lapjára utalunk, hanem az azonos címen 1999-ben jelentkező folyóiratra, amely a fiatal irodalom recepciójának fellendítését tűzte ki céljául. A néhány lapszámot megért kiadvány nyomdokain 2002-ben indult útjára a ma ismert Szépirodalmi Figyelő, immár teljesen új koncepcióval. Bár kezdetben a Fiatal Írók Szövetsége társkiadásában jelent meg (a Ballasi Bálint Intézettel közösen), nemzedéki jellegét ekkorra már levetkőzte, s a teljes magyar irodalmi paletta figyelemmel kísérésére vállalkozott. Első főszerkesztője L. Simon László volt (ez a titulus hivatalosan csak 2003-tól jelenik meg az impresszumban), akit 2007-ben Thimár Attila, majd 2008-ban Pápay György váltott a lap élén. Kiadását 2005-től a Szépirodalmi Figyelő Alapítvány, 2010-től pedig a Ráció Kiadó vette át.

A Szépirodalmi Figyelő profilját kezdettől fogva az a törekvés határozza meg, hogy ne csupán a szűk „szakmához”, hanem szélesebb közönséghez szóljon. Magyarország egyetlen szemlélő szépirodalmi folyóirataként egyik fő célkitűzése, hogy hozzáférhetővé tegye a már-már zavarbaejtően gazdag magyar folyóirat kínálat termésének legjavát az olvasó számára. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy ugyancsak már az indulástól a lap nagyobb részét „saját gyártmányú” anyagok tették és teszik ki: kritikák, könyvismertető, interjúk, íróportrék, tanulmányok. A rovatstruktúra időközben többször is változott, de 2010-re kiforrtta magát, és többé-kevésbé megszilárdult. A kezdetektől működő Figyelő rovatunkban számonként húsz könyvről olvasható ismertető, megújult Látószög rovatunk hosszabb, alaposabb kritikákat közöl. Apropos rovatunkban a hazai könyvpiac aktualitásai nyomán született esszék, tanulmányok szerepelnek, legfrissebb, Bejáró című rovatunk pedig a magyar irodalmi nyilvánosság intézményeivel, orgánumaival és műhelyeivel foglalkozik. Végezetül nem szabad megfeledkezni átfogó bibliográfiáinkról sem, melynek közlésével a Szépirodalmi Figyelő fontos közfeladatot lát el.

Ötven szám mérlegét sokféleképpen meg lehetne vonni. Például számokban: hány lapot és szerzőt szemléztünk az anyaországból és a határon túlról, hány könyvről írtunk recenziót (az utóbbi szám ezer fölött lenne). Kiadványokban: a lapban közölt íróportrék két kötetben jelentek meg, repertóriumunk a harmadik kötetnél tart, s hamarosan várható a folytatás. Díjakban: no nem az elnyertekben, hanem a kiadottakban, hiszen 2005 óta a Szépirodalmi Figyelő-díj is átadásra kerül. De említhetnénk több fiatal szerzőt is, akik nálunk publikáltak először, itt kezdtek kritikus pályafutásukat. S nem csupán alkalmi szerzőkről beszélhetünk; az, hogy a lap a finanszírozási szempontból legkritikusabb időszakot is átvészelte (lásd a 2007-es „fekete évfolyamot”), elsősorban az évek során kialakult, lelkes és kitartó szerzőgárdának köszönhető.

Nem célunk azonban, hogy statisztikákkal untassuk az olvasót. Bízunk benne, hogy az eddigi ötven szám enélkül is önmagáért beszél. Ami pedig a jövőt illeti: nagy örömünkre szolgál, hogy a Szépirodalmi Figyelő bekerült azon tizenegy folyóirat közé, melyekkel 2010-től hároméves támogatói szerződést kötött a Nemzeti Kulturális Alap szépirodalmi kollégiuma. Ezt nem csupán eddigi munkánk elismerésének, de még inkább megelőlegezett bizalomnak tekintjük, amelynek igyekszünk megfelelni. A félreértések elkerülése végett érdemes hozzátenni, hogy ez nem jelenti lapunk „kistafírozását”: ezen konstrukcióban jelenleg a 2006-os pályázati támogatásunknak mindössze 60%-át (!) kapjuk az NKA-tól (miközben, más lapokkal ellentétben, megyei vagy települési önkormányzati támogatással sem számolhatunk). De ezzel együtt is elmondható, hogy szerkesztőségünk idén először foghat hozzá úgy egy-egy lapszám elkészítéséhez, hogy az év végéhez közeledve nem kell azon tanakodnia, vajon lesz-e még lap jövőre.

Ahhoz viszont, hogy valóban bizakodók lehessünk, gyökeres kultúrpolitikai fordulatra volna szükség. Hiába mondhatjuk el ugyanis, hogy a Szépirodalmi Figyelő jövője egy időre biztosított, ha az általunk bemutatni, közvetíteni kívánt értékeket kitermelő magyar könyv- és folyóirat-kultúra lassú sorvadásra van ítélve. A kultúrfinanszírozás hullámhegyeit és hullámvölgyeit egyaránt megtapasztalva őszintén reméljük, hogy egy jövőbeli kulturális kormányzat végre felismeri ezen „ágazat” fontosságát, s nem csupán *ad hoc* beavatkozások révén, hanem jelentőségéhez mérten, hosszútávú stratégiai gondolkodás keretében próbálja orvosolni annak égető problémáit. Hogy ne csak a mai olvasó, de utódaink számára is legyen mit közvetíteni.

A Szépirodalmi Figyelő szerkesztősége